

Društvo za telekomunikacije "MTEL" d.o.o.

Kralja Nikole 27a

81000 Podgorica,

Republika Crna Gora

Broj: _____

Datum: _____

AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE I POŠTANSKU DJELATNOST
n/r Zoran Sekulić, Izvršni direktor

Predmet : II krug konsultativnog procesa o Nacrtu Pravilnika o operatorskom pristupu i interkonekciji – II (dalje – Pravilnik)
– Vaš dopis br 01-2172/8

Poštovani gospodine Sekuliću,

Vezano za Predmetni dokument , dajemo sledeće komentare i sugestije :

OPŠTI KOMENTARI:

1) Bez obzira što ZEK, Čl 8.2 daje Agenciji mogućnosti da "usvaja procedure i norme za primjenu zakona i podzakonskih akata ", ostajemo pri svojim ranijim komentarima koji preporučuju da Agencija u **Pravilniku ne treba propisivati norme (forma Zahtjeva, i forma Odgovora) koje uskraćuju mogućnost jednostavnog postizanja ugovora o interkonekciji i operatorskom pristupu**, fleksibilnost pokretanja spora pred Agencijom , i odlučivanja Agencije po pokrenutom sporu. Ako se ipak želi propisati forma zahtjeva, **zahtjev za interkonekciju/operatorski pristup ne smije imati obavezne elemente koji nijesu primjenjivi za svaki slučaj ugovora o interkonekciji/ operatorskog pristupu**,

2) Određeni detalji Pravilnika ograničavaju primjenu cijelog pravilnika samo na interkonekciju, čime bi problem operatorskog pristupa, a naročito po pitanju korišćenja infrastrukture, ostao neobrađen . **Termine "pristup", "operatorski pristup" , "interkonekcija " i " ograničavanje nje" se nikako ne smiju sužavati, već se moraju ispravno interpretirati, saglasno definicijama i duhu iz ZEK-a, Okvirne Direktive i Direktive o pristupu EC-a, kako bi se pravilnikom propisali svi potrebni slučajevi legitimnog ograničavanja interkonekcije i operatorskog pristupa, uključujući i pristup infrastrukturi.** Okvirni princip zajedničkog

korišćenja prostora i opreme, koji se opisuje u čl 12 Okvirne Direktive. S druge strane, Direktiva o pristupu, koja u definiciju **pristupa uvrštava i pristup fizičkoj infrastrukturi**, u okviru 12.1, 12.f (Obaveze pristupa korišćenja elemenata mreže) regulatoru daje pravo da „od operatora može zahtijevati da obezbijedi kolokaciju ili druge oblike dijeljenja resursa”, što znači da operatorski pristup obuhvata i slučajeve zajedničkog korišćenja infrastrukture

3) Takođe ostajemo pri uvjerenju da, saglasno Zakonu, **težište pravilnika trebaju biti uslovi pod kojima se opravdano može ograničiti interkonekcija i operatorski pristup.** Kako ograničenje može biti djelimično ili potpuno, pretpostavljamo da se time mogu obuhvatiti slučajevi odbijanja ili ukidanja interkonekcije. **Pravilnik nikako ne smije opravdano ograničenje poistovjetiti sa odbijanjem interkonekcije, jer se time eliminiše mogućnost uspostavljanja ograničene interkonekcije/operatorskog pristupa.**

4) Bitno je propisati pod kojim uslovima se može ograničiti (a u okviru toga i odbiti ili ukinuti) interkonekcija, kako se u takvim slučajevima ne bi imalo osnova za pokretanje spora pred Agencijom. U svim ostalim slučajevima, Ugovor o interkonekciji se mora sačiniti, sa ili bez intervencije Agencije.

Propisivanje uslova odnosno legitimnih razloga zbog kojih se može ograničiti, odbiti ili ukinuti interkonekcija, mora biti težište Pravilnika.

POJEDINAČNI KOMENTARI :

1) Predlažemo izmjenu definicije:

Ograničenje operatorskog pristupa ili interkonekcije je djelimično odnosno uslovno prihvatanje zahtjeva za interkonekciju/operatorski pristup ili, djelimično uskraćivanje već uspostavljenih funkcija interkonekcije/operatorskog pristupa

Obrazloženje:

Ograničenje se ne može poistovjetiti sa odbijanjem. U okviru legitimnog ograničavanja, u slučajevima koje propiše Pravilnik, moguće je uspostaviti odnosno nastaviti interkonekciju/operatorski pristup.

2) Predlažemo izmjenu i dopunu člana 7:

a) U članu 7. stav 2 brisati alineju 9 „*plan saobraćaja za naredni period od najmanje šest mjeseci*”

b) U članu 7 dodati stav: *Smatraće se da je Podnosilac odustao od Zahtjeva za interkonekciju/operatorski pristup ukoliko podnosilac zahtjeva ne dopuni svoj zahtjev u roku od 7 dana od dana dobijanja obavještenja o nepotpunosti zahtjeva.*

Obrazloženje:

a) Navedena formulacija se može koristiti samo za pojedinačne slučajeve interkonekcije, pa ne smije biti opšta obaveza za interkonekciju/operatorski pristup

b) Navedeni stav (prenesen iz Člana 9) se tiče formalne procedure Zahtjeva, pa je logičnije da je sadržan u članu 6.

3) Predlažemo sledeću formulaciju Člana 9 :

Član 9

Ogranicenje i odbijanje uspostavljanja operatorskog pristupa i interkonekcije

Zahtjev za uspostavljanje operatorskog pristupa ili interkonekcije se može opravdano ograniciti ili odbiti samo iz sljedecih razloga:

- *nepostojnost dovoljnog kapaciteta elektronske komunikacione opreme ili infrastrukture*
- *nemogućnost ostvarivanja proširenja koja su planirana u periodu u kojem se zahtijeva interkonekcija/operatorski pristup, a koja su prijavljena Agenciji*
- *izazivanje interferencije koja bi degradirala kvalitet servisa ispod propisanih granica*
- *neispunjavanje usvojenih normi i standarda koje su potrebni za interoperabilnost opreme*
- *narušavanje bezbjednosti i integriteta mreže* -

Ukoliko se na zahtjev za operatorski pristup ili interkonekciju ne odgovori na zahtijevani način, zainteresovani operator se može zahtjevom obratiti Agenciji. Agencija ce donijeti odluku o opravdanosti odbijanja zahtjeva za operatorskim pristupom ili interkonekcijom u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva. U slucaju da je razlog odbijanja zahtjeva neopravdan Agencija ce naložiti uspostavljanje operatorskog pristupa ili interkonekcije, u skladu sa rokovima iz ovog

Obrazloženje:

a) Nepostupanje podnosioca Zahtjeva za korekciju Zahtjeva u skladu sa Pravilnikom treba se tretirati kao odustajanje od zahtjeva, a ne kao odbijanje Zahtjeva , pa ne treba biti navedeno u ovom članu.

b) Ovaj član je od suštinske važnosti za Pravilnik, pa razlozi ograničavanja/odbijanja moju biti iscrpno propisani. Iscrpna lista u ovom se može proširiti dodatnim uslovima.

4) Predlažemo uvođenje Člana 9 bis :

Član 9 bis

Ograničenje i ukidanje uspostavljenog operatorskog pristupa i interkonekcije

Obrazloženje:

Potrebno je navesti opravdane razloge koji mogu biti razlog za jednostrano ukidanje/ograničavanje već uspostavljene interkonekcije.

Iskrpna liste ovih razloga, razdvijene za ukidanje i za ograničavanje , trebala bi obuhvatiti sledeće razloge :

- posle upozorenja, nastavljeno odstupanje od ugovorenog režima koje izaziva interferenciju koja degradira kvalitet servisa ispod propisanih granica ili narušava bezbijednost i integritet mreže
- posle upozorenja, nastavljeno narušavanje bezbijednosti ili integriteta mreže
- posle upozorenja, ponovljeno odstupanje od usvojenih normi i standarda koje su potrebni za interoperabilnost opreme
- nepoštovanje finansijskih obaveza iz Ugovora
- po nalogu ovlašćenog organa pri uvođenju vanrednog stanja
- posle obavještenja i obrazloženja, zbog izvođenja radova na održavanju sistema

5) Predlažemo sledeću formulaciju u Članu 11 :

Član 11

Izmjena zaključenih ugovora na zahtjev Agencije

Agencija će samostalno ili na zahtjev jedne od strana , u skladu sa Zakonom i ovim Pravilnikom, zatražiti izmjene zaključenih ugovora.....

Obrazloženje:

a)Ukoliko Agencija konstatuje odstupanja Ugovora od Zakona, ona mora naložiti njegovu izmjenju, nezavisno od toga po čijoj je inicijativi došlo do preispitivanja Ugovora

Za sva potrebna pojašnjenja stojimo na usluzi,

S poštovanjem,

Izvršni direktor
MTEL d.o.o.

Ljubomir Rajšić ,dipl.ing

Prilog : Pojedinačni komentari i obrazloženja